

Magické místo, z něhož vyzařuje krása a klid. Klid nutný k rozjímání, který zde hledali i ti, již zde po staletí hledali Boha. Na úpatí skalní stěny, spadající kolmo jistě více než sto metrů, se krčí přilepená ke kamenům půvabná bílá stavba. Od ní vede několik schodů a vzápětí mizí v temně zelené, průzračné vodě, která se rodí v nitru skály a vyvěrá už jako malá říčka z jeskyně.

Působivou stavbou je dervišský klášter neboli tekkiye Blagaj, oním vodním tokem pak pramen řeky Buna. Památka, která je dokladem na příchod Turků do Evropy. Nalézá se přibližně dvanáct kilometrů jihozápadně od Mostaru, druhého nejvýznamnějšího města Bosny a Hercegoviny.

Místo k rozjímání

Historie dervišského kláštera zde začíná roku 1466, kdy byla tekkiye založena. Stalo se tak nedlouho poté, co Osmanská říše dobyla rok předtím většinu Hercegoviny (Bosna padla již roku 1463). Historici ovšem našli dokument z roku 1454, který uvádí, že na tom stejném místě se nacházel bogomilský klášter. Bogomilové byli vyznavači svěbytného pojetí křesťanství, kteří věřili na princip duality, rozlišující princip dobra – světla a zla – tmy. Katolická církev je považovala za kacíře.

Tekkije prošla několika úpravami. Současný vzhled jí dala přestavba z poloviny 19. století. Tradiční jednoduchá stavba byla doplněna zdobenějšími prvky osmanského baro-

Dervišský klášter při prameni řeky Buny

FOTO: ADELA POLÁKOVÁ

ka. V přízemí kláštera se derviši scházeli, v místnostech v prvním patře se věnovali duchovním obřadům a modlitbám. Nechybějí samozřejmě ani nezbytné turecké lázně (hamam), jež se ukrývají pod kupolí plnou otvorů ve tvaru hvězd, jimiž proudilo do místnosti světlo. V hrobce (turbeh) se nacházejí dva zeleným sukem (eóha) pokryté sarkofágy. V jednom z nich je podle legendy pohřben Sari Saltuk, islámský duchovní z 13. století – jehož kult byl později využíván při propagaci islámu v Evropě. Nárok na jeho hrob

si ovšem dělají i v Rumunsku či Albánii.

Místo k setkávání

Během let tekkiye patřila různým dervišským řádům. Zpočátku zde fungoval řád Bektaši, jehož učení bylo dominantní doktrínou tureckých dobyvatelů, zvláště v janičárské armádě. V té době sehrával řád podobnou úlohu jako templáři, kteří byli rovněž mniši i vojáci zároveň. Zpočátku tedy blagajská tekkiye sloužila jako duchovní i vojenský objekt současně. V polovině 19. století tu působil řád Kadireti a tekkiye

se stala místem setkávání vědecké a duchovní elity, přijížděli sem významní islámští učenci a spisovatelé. Dnes klášter spadá pod řád Nakšibendi.

Pozoruhodnou zvláštností je, že i když se tekkiye nacházela uprostřed nedotčené přírody, nikdy se tu nesměla lovit zvěř ani chytat ryby. Základní dervišský princip totiž přísně zakazuje jakékoliv násilí v blízkosti místa určeného k modlitbám.

Zrození Buny

Těžko říct, jestli tato zásada ještě dnes platí. Dál po proudu řeky se nachází několik restaurací, kde se podávají i pstruzi. Buna, která se rodí přímo vedle tekkiye, teče podzemím dlouhých 19,5 km. Průtok 43 tisíc litrů za sekundu z ní dělá jeden z nejmocnějších pramenů v Evropě vůbec.

Jen asi tři sta metrů od tekkiye se nalézá Zelená jeskyně (Zelena pečina). Toto místo má mimořádný význam. Byly zde objeveny stopy po lidském osídlení z doby neolitu a také fosilní ostatky zvířat. ●

ADELA POLÁKOVÁ

INFORMACE

Tekkije byly zakládány jako místo pro shromažďování těch, kteří se chtěli vlastním úsi-

lím a vůlí a za pomoci duchovního učitele dostat na vyšší spirituální úroveň. Tekkije označované jako kláštery se ale od křesťanských klášterů liší. Derviši v nich nežili tak jako mniši, ale bydleli jako všichni muslimové se svými rodinami. Do tekkiye jen do-

cházel v určené dny. Tekkije v Blagaji ovšem představovala výjimku z toli-

hoto pravidla v době, kdy patřila řádu Bektaši. V té době derviši skutečně bydleli poblíž ve zvláštní budově (ribat). Bosna a Hercegovina letos v létě zrušila vízovou povinnost pro české občany. Tuto zemi lze tak nyní navštívit jen s cestovním pasem.